

Абылқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті

МООК

«Ғылыми зерттеулер әдіснамасы»

**1-ші бөлім. Ғылыми зерттеу бағытын таңдаудың
әдіснамалық негіздері.**

Дәріс оқытушы:

Доктор PhD, Аринова Сания Каскатаевна

Қарағанды

Бөлімнің мақсаты:

"Ғылыми зерттеулер әдіснамасы" пәні техникалық ой-өрісті және металлургия саласындағы магистрлердің қолданбалы және ғылыми-зерттеу міндеттерін шешу қабілеттерін қалыптастыруды мақсат етеді.

Бөлімнің жоспары:

Ғылыми ақпараттарды іздеу, жинақтау және өңдеу

ҒЫЛЫМИ АҚПАРАТТАРДЫ ІЗДЕУ, ЖИНАҚТАУ ЖӘНЕ ӨНДЕУ

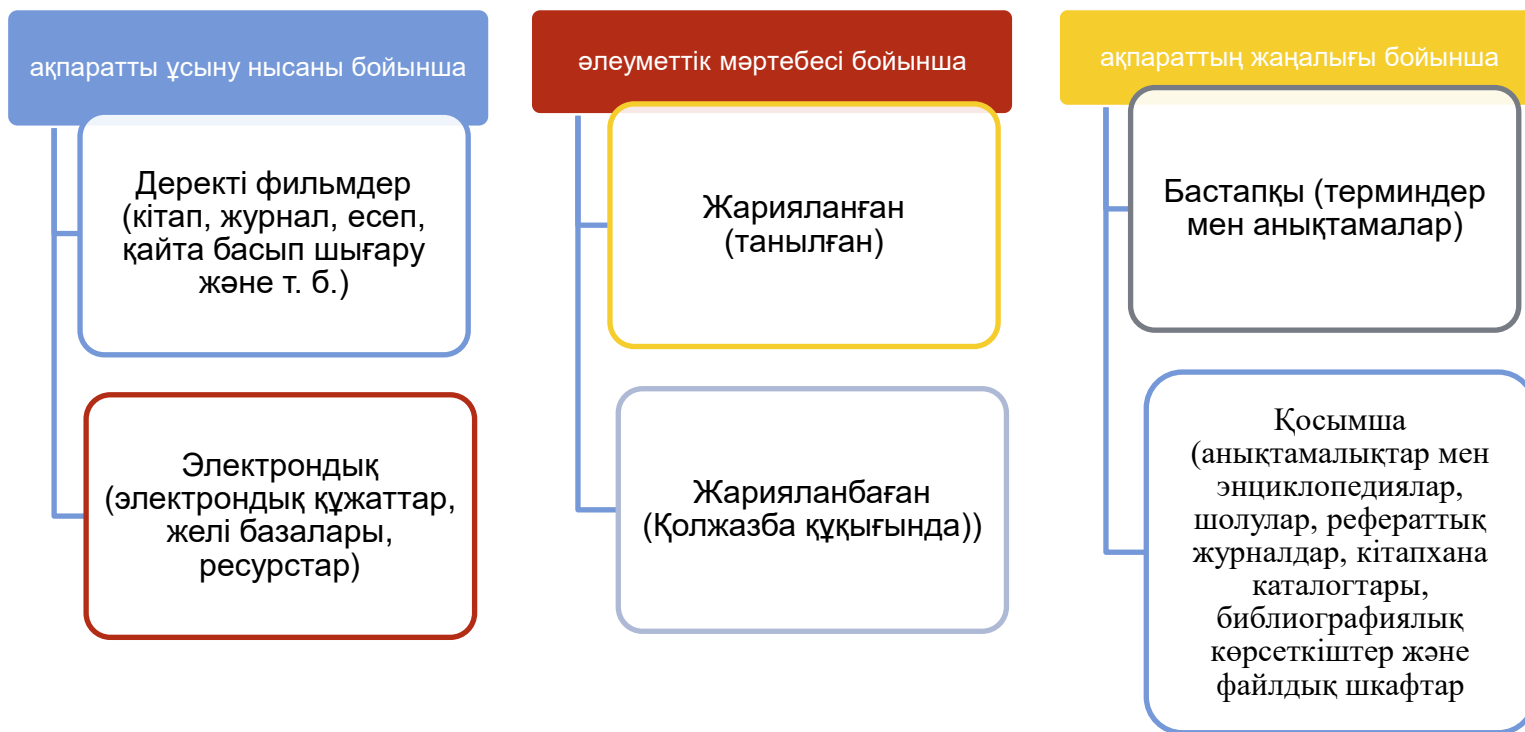
Кез келген ғылыми зерттеулердің сәтті жүргізілуі көбінесе ғылым мен техниканың жетістіктері туралы жедел және толық ақпараттың уақытылы берілуіне, оны ғылыми-зерттеу, жобалық және өндірістік кәсіпорындарда тиімді пайдалануға байланысты. Егер ол туралы ақпарат толық емес және нақты болмаса және кеш қабылданса, жабдықтың үздік әлемдік және отандық модельдері туралы нақты түсінік алу мүмкін емес.

Сондықтан қазіргі заманғы компьютерлік технологиялар жетістіктері негізінде ақпаратты жинау, өңдеу, сақтау, тиімді іздеу және берудің жалпыұлттық жүйесін дамыту өте өзекті мәселе болып табылады.

ҒЫЛЫМИ АҚПАРАТТЫҢ НЕГІЗГІ КӨЗДЕРІ

бұл маңызды көздер ғана емес, сонымен бірге ғылыми ақпаратты беру құралы ретінде қызмет ететін ғылыми құжаттардың немесе басылымдардың шартты белгісі

Ғылыми ақпараттың деректі көздері.

Бекітілген ғылыми ақпаратты қамтитын, оны беруге арналған және қоғамдық тәжірибеде қолданылатын материалдық объект ғылыми құжат болып саналады.

Деректі ақпарат көздерінің негізгі түрлері

Мерзімді емес басылым-жалғасы жоқ, бір рет шығатын басылым. Ғылыми әлемдегі мерзімді емес басылымдар арасында ең көп таралған-бұл кітап деп аталатын басылым. Мақсаты бойынша кітаптарды ғылыми және оқу кітаптарына бөлуге болады. Ғылыми кітап-теориялық және (немесе) эксперименттік зерттеулердің нәтижелерін, ғылымның стратегиялық мәселелерін баяндауды қамтитын ғылыми ақпаратты жалпылаудың маңызды құралы. Бірқатар елдердің кейбір мәліметтері бойынша ғылыми кітаптар барлық шығарылған кітаптардың шамамен 20-25% құрайды.

Ғылыми-зерттеу жұмысының тақырыбы бойынша ғылыми ақпаратты іздеу алгоритмі

1. Тақырыпты бөлімдер мен бөлімдерге бөліңіз.
2. Түсініксіз сөздер мен ұғымдарды түсіндіруге көмектесетін энциклопедиялардың, сөздіктер мен анықтамалықтардың тізімін анықтаңыз.
3. Ақпараттық сұрау салуды ақпараттық-іздістіру тіліне аудару:- кілт сөздерді бөлектеңіз;- индекстерді кілт сөздерге сәйкес анықтаңыз;- тілдік іздеу шеңберін анықтаңыз;- іздеудің хронологиялық шеңберін анықтаңыз.
4. Тақырып бойынша немесе оның жеке бөлімдері бойынша дайын библиографияның бар-жоғын нақтылаңыз (әдебиеттердің библиографиялық тізімі, тақырыптық картотека, мәліметтер базасы, соңғы 2-3 жылда жарияланған әдебиеттердің кітап және қосымша тізімдері).

5. Егер дайын библиография болса, оны жаңа әдебиеттермен толықтырыңыз, өткен жылы кітапханаға әдебиеттердің жаңа түсімдерін, мемлекеттік ғылыми-техникалық ақпарат жүйесі орталықтарының ақпараттық басылымдарын қарап шығыңыз.
6. Егер дайын библиография болмаса, сіз оқып жатқан университеттің кітапханасында әдебиеттің міндетті данасын алатын кітапхананың каталогтары, файлдар шкафтары және мәліметтер базасы бойынша ақпаратты ретроспективті іздеуді бөліп көрсетіңіз.
7. Ақпаратты іздеудің соңғы кезеңі қаланың кітапханалары мен кітап дүкендеріндегі әдебиеттердің жаңа түсімдерінің көрмелеріне барумен аяқталады.

Анықтамалық-ақпараттық басылымдар

Анықтамалық басылым-ғылыми немесе қолданбалы сипаттағы қысқаша мәліметтерді қамтитын, оларды тез табуға ыңғайлы тәртіппен орналастырылған, үздіксіз оқуға арналмаған басылым. Бұл сөздіктер, энциклопедиялар, маманның анықтамалықтары және т. б. Ақпараттық басылым-ғылыми-ақпараттық қызметті жүзеге асыратын ұйым, оның ішінде ғылыми-техникалық ақпарат органдары шығаратын құжаттар (жарияланған, жарияланбаған, жарияланбайтын) туралы жүйеленген мәліметтерді не бастапқы дереккөздерде ұсынылған мәліметтерді талдау және жинақтау нәтижесін қамтитын басылым. Бұл басылымдар библиографиялық, рефераттық, шолу болуы мүмкін. Библиографиялық басылым-бұл библиографиялық жазбалардың (сипаттамалардың) реттелген жиынтығын қамтитын ақпараттық басылым. Рефераттық басылым-бұл рефераттарды қамтитын библиографиялық жазбалардың реттелген жиынтығын қамтитын ақпараттық басылым. Оларға реферат журналдары, реферат жинақтары, ақпараттық парақтар және жедел ақпарат кіреді. Шолу басылымы-дереккөздерде берілген мәліметтерді талдау және жинақтау нәтижелерін қамтитын бір немесе бірнеше шолулардың басылымын қамтитын ақпараттық басылым.

МӨЖ АРНАЛҒАН ТАПСЫРМАЛАР

1. Ғылыми ақпараттарды іздеу көздерін сипаттау.
2. Деректі ақпарат көздерінің негізгі түрлері.

ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

1. Современные методы структурного анализа материалов : учебное пособие для магистрантов и докторантов PhD по специальности - Материаловедение и технология новых материалов, Metallургия / Л. А. Дахно , О. А. Шарая ; М-во образования и науки РК, Карагандинский государственный технический университет, Кафедра металлургии, материаловедения и нанотехнологий. - Караганда : КарГТУ, 2013. - 83 с. - ISBN 978-601-296-476-9
2. Кузнецов, И. Н. Основы научных исследований : учебное пособие для бакалавриата и магистратуры, аспирантов / И. Н. Кузнецов. - 3-е изд. - М. : Дашков и К, 2017. - 282 с. - ISBN 978-5-394-02783-3
3. Коробко В.И. Основы научных исследований: курс лекций: учеб. пособие для студентов строительных специальностей. – М.: АСВ, 2000. – 218 с.
4. Герасин А.Н., Отварухина Н.С. Магистерская диссертация: учеб. пособие для магистрантов / Мос. гос. ин-т управл. – М., 2010. – 56 с.
5. Перспективные технологические процессы в металлургии: учебное пособие для студентов, магистрантов и докторантов / А. З. Исагулов [и др.]. - Караганда : КарГТУ, 2017. - 78 с. - ISBN 978-601-315-308-7

